

A. INFORMACJE WSTĘPNE

1. PODSTAWA OPRACOWANIA STUDIUM

Podstawą prawną sporządzenia i uchwalenia "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchobęzry" są następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 7.07.1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 415 z późniejszymi zmianami).

2. Uchwała Rady Gminy w Suchobęzrach nr z dnia 26.03.88 roku o przystąpieniu do sporządzenia "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchobęzry".

Podstawą formalną opracowania jest umowa nr 1164-12/98 podpisana w dniu 31 maja 1999 roku pomiędzy Zarządem Gminy Suchobęzry, reprezentowanym przez:

- mgr inż. Witolda Kąkole - Przewodniczącego Zarządu Gminy,

- Jana Soszyńskiego - Członka Zarządu,

a mgr Henrykiem Kotem, reprezentującym Zakład Badań Ekologicznych "EKOS".

2. CEL STUDIUM

Celem Studium jest określenie zasad prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze gminy oraz dalszego jej rozwoju. Studium jest dokumentem planistycznym, zawierającym w szczególności informacje w zakresie:

- aktualnego stanu środowiska przyrodniczego, kulturowego, gospodarczego i demograficznego;
- oceny zagrożeń występujących na obszarze gminy oraz zagrożeń zewnętrznych, wpływających na środowisko przyrodnicze i jakość życia mieszkańców gminy;
- kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

3. ZAKRES OPRACOWANIA

Zakres opracowania jest zgodny z wytycznymi stawianymi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, określonych w Ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym z dn. 7.07.1994 roku (Dz. U. Nr 89 poz. 415 z późn. zmianami). W Studium uwzględniono aktualne i specyficzne uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe, gospodarcze i społeczne występujące w granicach gminy Suchobęzry oraz ustalenia zawarte w Miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Suchobęzry z roku 1992.

Pod względem obszaru opracowanie obejmuje gminę w granicach administracyjnych.

138

Materiałów do Studium zebrało w roku 1999, tj. tuż po wejściu w życie nowego podziału administracyjnego kraju. Część materiałów porównawczych - z braku opracowań statystycznych obejmujących nowe jednostki - odnosi się do byłego woj. śląskiego.

4. MATERIAŁY WYJŚCIOWE

Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Suchożębry uchwalony w roku 1992 r. przez Radę Gminy.

Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego wsi gminne Suchożębry-Przygody uchwalony w roku 1992 r. przez Radę Gminy.

Projekt budowlany - Wodociąg grupowy "Krynica", Sieć wodociągowa z przyłączami w Suchożębry, Przygody i Brzozów - oprac. Gospodarstwo Usług Technicznych przy W.Z.M. i U.W. Sokołów Podlaski.

Projekt budowlany - Sieć wodociągowa z przyłączami dla wsi Wola Suchożębska, Sosna Korabie, Sosna Trojancki, Sosna Kozółki - oprac. mgr inż. Sławomir Baran, luty 1998r.

Inwentaryzacja sieci wodociągowej wodociągu wiejskiego "Krynica" dla wsi Ruciany gm. Bielany oraz Sosna Kicki, Stany Duże, Stany Małe Podnieśno, Krynica, Nakory gm. Suchożębry - WZUW, Węgrów 1991r.

Program ogólny budowy wodociągu "PURZEC" gm. Siedlice - oprac. Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej i Rolnictwa "BIPROMEL" Warszawa 1996r.

Koncentracja programowa gazyfikacji pn. "Gazyfikacja wsi gminy Suchożębry" - oprac. Zespół projektantów mgr inż. Z. Zajdel, inż. A. Borecki, Warszawa maj 1989r.

Sieć gazowa średniego ciśnienia i sieci gazowe PF wraz z przyłączami do budynków gm. Suchożębry woj. śląskie I etap gazyfikacji wsi: Kownaciska, Krzeslin, Krzeslinek - oprac. Jerzy Karpinski 1990r.

Projekt techniczny gazociągu średniego ciśnienia w technologii PF w miejscowościach Suchożębry, Przygody, Brzozów gm. Suchożębry - Zakład Usług Technicznych "ALTER" Siedlice 1992r.

Projekt budowlany gazociągu średniego ciśnienia z przyłączami dla wsi Sosna Kozółki, Sosna Trojancki, Sosna Korabie, Podnieśno gm. Suchożębry - oprac. Zakład Usług Technicznych "ALTER" 1995r.

Projekt budowlany gazociągu średniego ciśnienia dla miejscowości Wola Suchożębska gm. Suchożębry - oprac. Zakład Usług Techniczny "ALTER" 1995r.

139
Projekt budowlany sieci gazowej z przyłączami w technologii PE dla wsi Nakory gm. Suchozębry - oprac. PROJEKTOR B.P. i R.I. inż. Włodzimierz Kamiński, Siedlce 1998r.
Pismo MOZG-RG Warszawa teren, Wydział Sieci Wysokoprężnej. Rembelszczyzna, ul. Jana Kazimierza 3 z dnia 4. 02. 1996r. PRT/709/67/96.

Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Suchozębry uchwalony w roku 1992 r. przez Radę Gminy.

Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego wsi gminne Suchozębry-Przygody uchwalony w roku 1992 r. przez Radę Gminy.

Mapa topograficzna obszaru gminy Suchozębry w skali 1:25.000. PPGK Warszawa.

Mapa pochodna ewidencji gruntów gminy Suchozębry w skali 1:10.000. Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej w Siedlcach.

Studium zagospodarowania przestrzennego województwa siedleckiego. WBPP, Siedlce.

Wojewódzki rejestr pomników przyrody (dla byłego woj. siedleckiego). Mazowiecki Urząd

Wojewódzki w Warszawie, Oddz. Zamiejscowy w Siedlcach.

Programy zagospodarowania lasów położonych na terenie poszczególnych wsi należących do indywidualnych właścicieli. Stan na lata 1978-1987. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji

Leśnej, Oddz. w Warszawie, Wydział Produkcyjny w Siedlcach.

Wykaz gruntów gm. Suchozębry wg stanu na 1.01.1999. Starostwo Powiatowe w Siedlcach.

Roczniki Statystyczne woj. siedleckiego 1976-1998. Urząd Statystyczny w Siedlcach.

Podstawowe dane statystyczne wg miast i gmin za 1997 r. WUS w Siedlcach, 1998.

Powszechny Spis Rolny 1996. Użytkowanie i jakość gruntów, powierzchnia zasiewów oraz

zwierzęta gospodarskie w województwie siedleckim. Urząd Statystyczny w Siedlcach,

Siedlce, sierpień 1997.

Powszechny Spis Rolny 1996. Budynki, budowle, infrastruktura techniczna i środki produkcji w rolnictwie na terenie województwa siedleckiego. Urząd Statystyczny w Siedlcach, Siedlce,

wrzesień 1997.

Powszechny Spis Rolny 1996. Ludność związana z rolnictwem i jej aktywność ekonomiczna w

województwie siedleckim. Urząd Statystyczny w Siedlcach, Siedlce, październik 1997.

Powszechny Spis Rolny 1996. Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych w

województwie siedleckim. Urząd Statystyczny w Siedlcach, Siedlce, 1998.

Powszechny Spis Rolny 1996. Wybrane elementy sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych i

ich działalność pozarolniczą oraz zamierzenia użytkowników gospodarstw do 2000 r.

Urząd Statystyczny w Siedlcach, Siedlce, 1998.

- Rykiel B., Starzewska-Sikorska A. 1977. Aspekt ekologiczny w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Program UNCHS Habitat. Katowice.
- Anusz S. 1994. Zagadnienia planowania obszarów wiejskich. Człowiek i Środowisko 18 (3), s. 387-398, IKŚ, Warszawa.
- Problemy ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego w planowaniu przestrzennym. 1986. Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, tom 91, PWE Warszawa.
- Gumiński R. 1948. Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, W: Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, z. 1.
- Kondracki J. 1988. Geografia fizyczna Polski, Wyd. PWN.
- Kot H. (red.) 1995. Przyroda woj. siedleckiego. Wyd. Zakład Badań Ekologicznych "EKOS", Siedlce.
- Opracowanie fizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego woj. siedleckiego - region V Mińsk Maz., 1983, Przed. Geologiczno-Fizjograficzne i Geodezyjne Budownictwa Geoprojekt, Warszawa.
- Podział hydrograficzny Polski, 1983. IMiGW.
- Przedsiębiorstwo Geologiczne, 1985. Studium zaopatrzenia lokalnego przemysłu budowlanego w surowiec ceramiczny i kruszywo naturalne woj. siedleckiego, gmina Suchozębry, Warszawa.
- Raport o stanie środowiska woj. siedleckiego w 1994 roku. WIOŚ w Siedlcach, Urząd Wojewódzki w Siedlcach, 1995.
- Projekt budowlany - wodociąg grupowy "KRYNICA", sieć wodociągowa z przyłączami Suchozębry, Przygody i Brzoźów - oprac. Gospodarstwo Usług Technicznych przy W.Z.M. i U.W. Sokołów Podlaski.
- Elementy systemu transportowego w planie regionalnym woj. siedleckiego. Opracowanie ZUTBO "PROFIL".
- Ewidencja dróg gminnych nr rej. 41/87 - oprac. przez NOT RW w Siedlcach ZUT.
- Wykaz dróg powiatowych.
- Wytyczne odnośnie drogi krajowej nr 63 - pismo GDOP O/Centralny w Warszawie nr GDOPC.T.3-407/147/99.
- P.T. Wysypisko odpadów - sieć wodociągowa z przyłączami. Wola Suchozębirska. Oprac. Biuro Usług Technicznych, Krzysztof Kruk, Węgrów. 1999.

5. ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

Dokumentacja składa się z następujących części:

1. Tekst: "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchożebry" zawierający także mapy analityczne w skali 1:100.000 i 1:300.000.

Część I. Uwarunkowania.

Część II. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

2. Plansza graficzna w skali 1:10.000: "Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Suchożebry".

Dokumentację Studium wykonano w 3 jednobrzmiących egzemplarzach.

**B. UWARUNKOWANIA
ROZWOJU PRZESTRZENNEGO
GMINY SUCHOZEBRY**

Do dnia 1.01.1999 r. gmina Suchożebry była położona w centralnej części woj. siedleckiego, w siedleckim regionie administracyjnym. Od 1.01.1999 roku, w związku z wejściem w życie nowego podziału administracyjnego kraju, gmina Suchożebry znalazła się w nowo utworzonym powiecie siedleckim, należącym do woj. mazowieckiego. Od zachodu graniczy z gminą Mokokobody, od północy z gminą Białany, od północnego wschodu z gminami Paprotnia i Mordy oraz od południa z gm. Siedlec. Położenie gminy można uznać za korzystne, ze względu na niewielkie odległości od ośrodków powiatowych (Siedlec, Sokołów).

1. UWARUNKOWANIA GEOPOLITYCZNE

1. POŁOŻENIE GMINY W UKŁADZIE ADMINISTRACYJNYM

Gmina Suchożebry zajmująca 101 km² należy do gmin średniej wielkości. Gminę zamieszkuje 4.843 osoby w 18 miejscowościach (stan na 31.12.1997). Podstawowe wskaźniki demograficzne kształtują się na poziomie średniej dla obszarów wiejskich byłego woj. siedleckiego. Warunki mieszkaniowe w gminie są dosyć dobre, ale tempo budownictwa mieszkaniowego niewielkie (w roku 1997 oddano do użytku jedno mieszkanie).

Warunki naturalne do rozwoju produkcji rolnej są dosyć dobre, a poziom rozwoju rolnictwa określany jest jako średni. Południowa część gminy obejmuje fragment doliny Liwca, obszar przyrodniczego o randze krajowej, proponowanego do objęcia ochroną w formie parku krajobrazowego.

Przez teren gminy przechodzi droga krajowa nr 63 relacji Lublin-Siedlec-Sokoło-Łomża, droga wojewódzka (na krótkim odcinku) oraz podrzędna trasa komunikacji kolejowej - Siedlec-Małkinia. Przez teren gminy przechodzą dwie linie wysokiego napięcia 110 kV oraz gazociąg wysokiego ciśnienia.

Miejscowość gmina, ze względu na wysoki potencjał usługowy i ludzki, zaliczana jest do lokalnych ośrodków rozwoju. Dobre warunki dalszego rozwoju tej miejscowości wynikają m.in. z położenia przy w.w. drodze krajowej. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące gminę Suchożebry zestawiono w tabeli I.1.

Tabela I.1. Podstawowe wskaźniki rozwoju gminy Suchożębry na tle byłego woj. siedleckiego w roku 1997.

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Suchożębry	Tereny wiejskie woj. siedleckiego
1	Ludność na 1 km ²	48	54
2	Przyrost naturalny	- 0,2	1,2
3	Abonenci telefonizacji na 1000 ludności	31,4	48,9
4	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w m ³ /mieszkańca	4,3	7,8
5	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² /osobę	20,7	18,8
6	Liczba osób przypadających na 1 izbę	0,97	1,07
7	Liczba mieszkań oddanych do użytku w roku 1997 na 1000 ludności	0,2	1,4
8	Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w skali IUNG	65,1	59,7
9	Lasy i grunty leśne w % ogólnej pow. gminy	11,3	22,6
10	Dochody budżetu gminy w tys. zł	3721,7	4888,7
11	Udział inwestycji w wydatkach budżetowych gminy (w %)	13,6	25,7
12	Dochód budżetowy gminy na 1 mieszkańca (w zł)	770	808
13	Wydatki budżetowe gminy na 1 mieszkańca	768	823
14	Podmioty gospodarcze na 1000 ludności	37,0	31,4

Zródło: Rocznik statystyczny woj. siedleckiego 1997. Urząd Statystyczny, Siedlce.

3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Strukturę użytkowania gruntów w gminie Suchożębry przedstawiono w tabeli I.2. Wyróżnione kategorie gruntów są zgodne z geodezyjnym wykazem gruntów dla gminy Suchożębry wg stanu na 1.01.1999 r. Jak wynika z podanego niżej zestawienia, gmina posiada typowo rolniczy charakter, co wyraża się m.in. wysokim udziałem użytków rolnych w ogólnej powierzchni gruntów. Użytki rolne zajmują 8079 ha, co stanowi 80,4% powierzchni gminy, z czego na grunty orne przypada 5762 ha (75,2%), łąki trwałe 1345 (13,4%), pastwiska trwałe 852 ha (8,5%), sady 120 ha (1,2%).

Lasy i grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 1319 ha, co stanowi 13,1% pow. gminy, w tym lasy i grunty leśne zajmują 1269 ha (12,6%), a pozostałe grunty w tej grupie 50 ha (0,5% pow. gminy). Powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wynosi łącznie 523 ha (5,2% pow. gminy), z czego zabudowane tereny mieszkalne zajmują 219 ha (2,2%), drogi 229 ha (2,3%), inne tereny z tej grupy zajmują bardzo małe powierzchnie (tab. I.2.).

Powierzchnia nieużytków wynosi 71 ha (0,7%), a łączna powierzchnia wód 60 ha (0,6% pow. gminy), z czego na wody płynące przypada tylko 9 ha, a na rowy melioracyjne 51 ha. Użytki ekologiczne i tereny różne nie występują w ewidencji gruntów gminy Suchobęzry.

Tabela I.2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Suchobęzry (wg wykazu gruntów Starostwa Powiatowego w Siedlcach). Stan na 01.01.1999 r. Wartości poniżej 0,1% oznaczono znakiem "+".

L.p.	Rodzaj użytków	Powierzchnia ha	Udział %
1	Użytki rolne, w tym: grunty orne sady łąki trwałe pastwiska trwałe	8079 5762 120 1345 852	80,4 57,2 1,2 13,4 8,5
2	Użytki leśne i grunty zadrzewione/zakrzaczone, w tym: las i grunty leśne grunty zadrzewione i zakrzewione	1319 1269 50	13,1 12,6 0,5
3	Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym: tereny mieszkalne tereny przemysłowe tereny zabudowane inne tereny nie zabudowane tereny wypoczynkowe użytki kopalne drogi koleje inne tereny komunikacyjne	523 219 0 1 0 4 0 229 61 9	5,2 2,2 0,0 + 0,0 + 0,0 2,3 0,6 0,1
4	Użytki ekologiczne	0	0,0
5	Tereny różne	0	0,0
6	Nieuzyki	71	0,7
7	Wody, w tym: śródlądowe wody płynące śródlądowe wody stojące rowy	60 9 0 51	0,6 0,1 0,0 0,5
8	Razem powierzchnia ewidencyjna	10052	100,0
9	Powierzchnia wyrównawcza	19	
10	Powierzchnia gcodezyjna	10071	

4. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Strukturę własności gruntów w gminie Suchobórzby sporządzono na podstawie wykazu gruntów Starostwa Powiatowego w Siedlcach: Geod-02 - wykaz gruntów wg stanu na 01.01.1999 r. Zachowano numery i nazwy grup rejestrowych wyszczególnione w w.w. sprawozdaniu.

Tabela I.3. Struktura własności gruntów w gminie Suchobórzby wg stanu na 01.01.1999 r. Wartości poniżej 0,1% oznaczono znakiem +.

L.p.	Nr grupy rejestrowej	Wyszczególnienie grupy rejestrowej	Powierzchnia ogólna gruntów	Udział %
1	1.1	Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	106	1,0
	1.2	Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego	139	1,4
	1.3	Grunty w trwałym zarządzie państw. jedn. organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	109	1,1
	1.4	Pozostałe grunty Skarbu Państwa	57	0,6
	1.1 do 1.4	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przeznaczonych w użytkowanie wieczyste	411	4,1
	2	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	90	0,9
	3	Grunty państwowych osób prawnych	6	+
	4	Grunty tworzące zasób gruntów komunalnych	189	1,9
	5	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	9	0,1
	6	Grunty komunalnych osób prywatnych	4	+
	7.1	Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	9118	90,7
	7.2	Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	188	1,9
7	7.1 do 7.2	Grunty osób fizycznych	9306	92,6
	8	Grunty spółdzielni	5	+
9		Grunty kościołów i związków wyznaniowych	18	0,2
10		Grunty wspólnot gruntowych	14	0,1
		Powierzchnia ewidencyjna	10052	100,0

Zródło: Roczne sprawozdanie Geod-2 Starostwa Powiatowego w Siedlcach z dn. 01.01.1999 r.

Pod względem struktury własności gruntów, sytuacja w gminie Suchobzery jest podobna jak w innych gminach typowo rolniczych wschodniej części woj. mazowieckiego, gdzie zdecydowanie dominuje indywidualna własność ziemi.

Największą powierzchnię (9118 ha) zajmują grunty indywidualnych gospodarstw rolnych, co stanowi 90,7% powierzchni gminy, a łącznie z innymi gruntami indywidualnymi (9306 ha) 92,6%. Znaczące powierzchnie zajmują także grunty Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, których powierzchnia (łącznie z innymi gruntami Skarbu Państwa) wynosi 411 ha, co stanowi 4,1% powierzchni gminy oraz grunty komunalne (189 ha; 1,9% pow. gminy). Grunty przekazane w użytkowanie wieczyste zajmują niewielką powierzchnię - 90 ha, co stanowi 0,9% pow. gminy. Udział pozostałych gruntów jest minimalny - grunty kościołów (18 ha; 0,2%), wspólnot gruntowych (14 ha; 0,1%) i grunty gmin przekazane w użytkowanie wieczyste (9 ha; 0,1%).

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PAŃSTWA I WOJEWÓDZTWA

Do podstawowych zamierzeń na terenie gminy Suchobzery wynikających z polityki

państwa i województwa należą:

1. Utworzenie Parku Krajobrazowego Doliny Liwca obejmującego południową i zachodnią część gminy.

2. Utworzenie rezerwatu przyrody "Sosny".

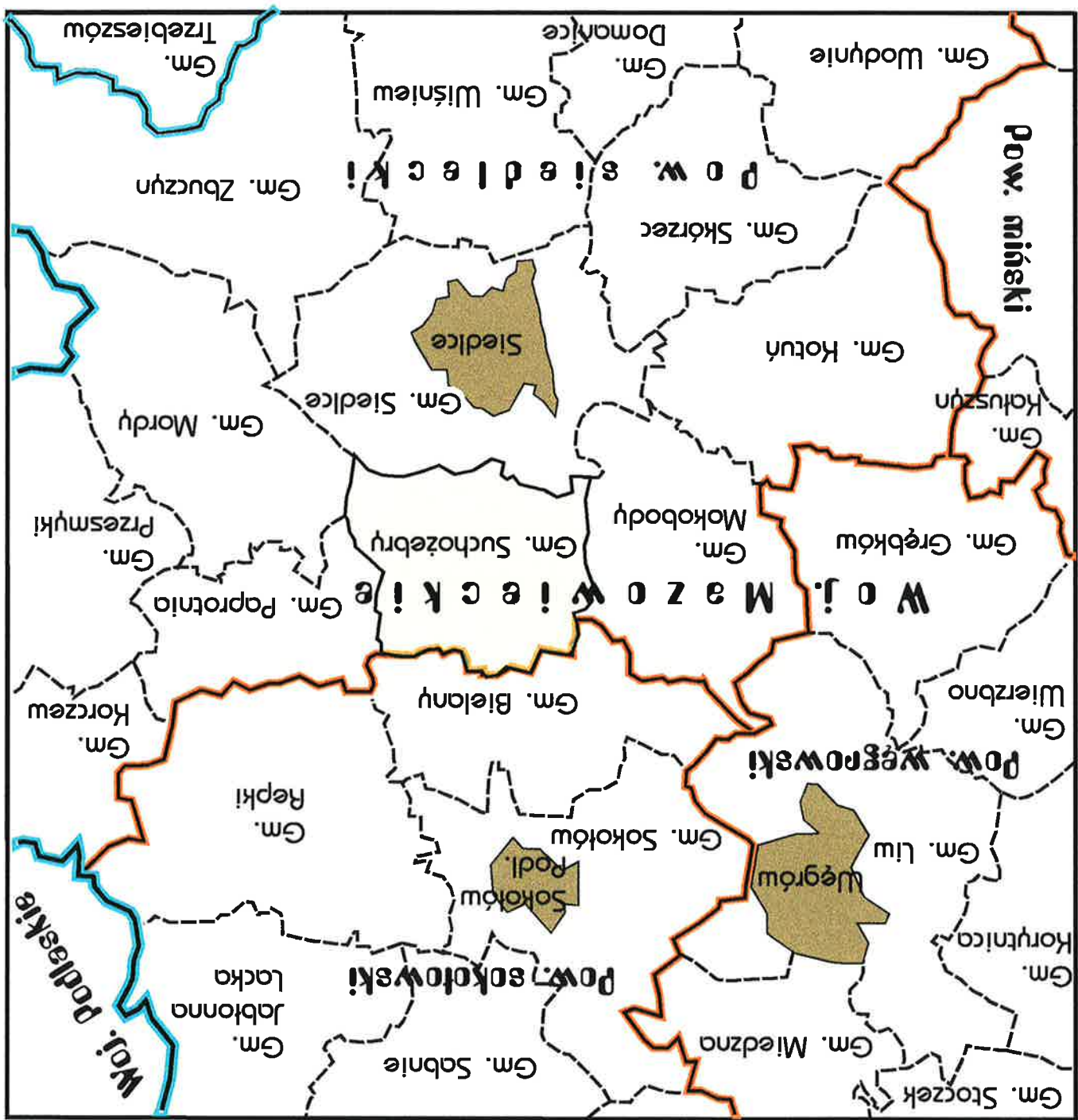
3. Przebudowa linii wysokiego napięcia 110 kV relacji Siedlce-Siemiatycze.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA

PRZESTRZENNEGO GMINY SUCHOŻEBRY

Położenie gminy na tle podziału administracyjnego wschodniej części woj. mazowieckiego

Skala 1:300.000

109

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUCHOŻĘBY

Podział gminy Suchożęby na obszary geodezyjne wg stanu na 1.01.1999 r.

Skala 1:100.000

II. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA ABIOTYCZNEGO

1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I BUDOWA GEOLOGICZNA¹

Według przeprowadzonej przez J. Kondrackiego (1980) regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski, gmina Suchożebry położona jest w środkowej części mezoregionu Wysoczyzna Siedlecka, należącego z kolei do makroregionu Nizina Południowopodlaska. Makroregion ten położony jest w granicach prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, we wschodniej części podprovincji Niziny Środkowopolskie.

Gmina Suchożebry położona jest w obrębie Obniżenia Podlaskiego należącego do Platformy Wschodnioeuropejskiej. Na starszych osadach zalegają tu morskie osady ery paleozoicznej i mezozoicznej oraz ładowe osady trzeciorzędu w postaci oligoceńskich piasków glaukonitowych i piasków z wkładkami ilów, mioceńskich ilów, piasków, mułków z wkładkami węgla brunatnego oraz pliocenских ilków i mułków z przewarstwieniami piasków drobnych.

Ponad podłożem trzeciorzędu występują polodowcowe utwory czwartorzędowe osiagające mierzszości ok. 100 m. Obszar gminy pozostawał w zasięgu 3 zlodowaceń: podlaskiego, południowopolskiego i środkowopolskiego. Bezpośrednio na utworach trzeciorzędu leżą osady najstarszego zlodowacenia podlaskiego. Cały obszar gminy znalazł się w zasięgu stadiu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Z tego okresu pochodzi glina zwałowa występująca na znacznej powierzchni gminy. Na glinie zwałowej zalegają utwory czołowomorenowe, zbudowane z piasków ze żwirami i głazikami lodowcowymi. Występują one w rejonie wsi Wola Suchożebrowska, Borki Siedleckie i Krzeszinek.

Lodowiec stadiu Wkry zlodowacenia środkowopolskiego nie objął swym zasięgiem obszaru gminy Suchożebry. Gmina znajdowała się pod wpływem działalności wód fluwioglacjalnych płynących doliną marginalną przed czołem lądolodu. W okresie zlodowacenia bałtyckiego gmina znajdowała się w strefie peryglacjalnej, gdzie występowała silna denudacja wysoczyzny morenowej powodująca obniżanie wzniesień, łagodzenie stoków i wypłukiwanie obniżeń. Holocen, to okres akumulacji osadów rzecznych w dolinach i obniżeniach terenu, tworzenia się namulów, torfów oraz wydym.

W przypowierzchniowej warstwie gruntów gminy (do głębokości 4,5 m ppt) występują utwory plejstocenske (gliny, piaski i żwiry morenowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe) oraz utwory holocenske (piaski i mułki rzeczne, torfy bagienne i piaski eoliczne). Utwory

¹ Charakterystykę rozdziałów nr 1-5 opracowano na podstawie dokumentacji „Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza gminy Suchożebry” – rozdział „Charakterystyka elementów przyrody nieożywionej”, który został opracowany przez Małgorzatę Rogowic.

holocénskie występują na znacznych obszarach gminy w dolinie Sosny, obniżeniu powytopiskowym oraz dolinkach erozyjno-denuwacyjnych. Są to głównie namuły organiczne pylaste, a także piaski próchniczne. Lokalnie występują pyły piaszczyste. W dolinie Sosny oraz w obniżeniu powytopiskowym występują torfy.

Na pozostałym obszarze gmin przeważają gliny i piaski morenowe. Są to gliny piaszczyste, rzadziej piaski gliniaste półzwarde i twardoplastyczne. W sąsiedztwie dolin i obniżeń terenu występują piaski wodnolodowcowe pylaste lub drobne średniozagęszczone.

W rejonie wsi Wola Suchożębska, Borki Siedleckie, Brzozów, Krześlinek występują piaski, żwiry i gliny czołowomorenne. Przeważają piaski średnie z dużym udziałem frakcji pyłowej lub pospółki średniozagęszczone i zagęszczone. Lokalnie występują gliny piaszczyste zwarte.

2 RZĘBA TERENU

Głównie charakteryzuje słabe zróżnicowanie rzeźby terenu. Wysokości bezwzględne wahają się od 139 m n.p.m. w dolinie Liwca, do 175 m n.p.m. w rejonie wsi Wola Suchożębska. Różnica wysokości wynosi 36 m. Morfologicznie, cały obszar gminy położony jest w obrębie wysoczyzny morenowej. Charakteryzuje się ona powierzchnią płaską, lekko falistą, o wysokościach względnych wynoszących około 5 m i spadkach terenu do 5%. Urozmaicheniem rzeźby terenu są wzgórza i pagóry moreny czołowej oraz formy dolinne i obniżenia powytopiskowe. Wzgórza moreny czołowej występują w rejonie wsi Wola Suchożębska, Krześlinek oraz Borki Siedleckie. Najbardziej widoczne w terenie jest wzgórze morenowe o wysokości około 25 m, położone na południowy-zachód od Woli Suchożębskiej.

Obniżenia powytopiskowe są powstałe w strefach marginalnych ładołodu, rozległy i nieregularnymi formami o głębokościach do ok. 2 m i dość wyrównanym dnem, przeważnie są zabagnione. Wokół obniżeń powytopiskowych występują płaskie poziomy akumulacyjne. Rozległe obniżenie powytopiskowe występuje w południowej części gminy. Jest ułożone w kierunku wschód-zachód i tworzy dolinę Liwca o średniej szerokości kilkuset metrów. Mniejsze doliny dopływów Liwca – Starej Rzeki i Sosenki – ułożone są prostopadle do doliny Liwca, w kierunku północ-południe.

Stara Rzeką przecina wysoczyznę morenową w północnej i wschodniej części gminy płynąc doliną szerokości 200-500 metrów, z lokalnymi rozszerzeniami. Uchodzi do Liwca na terenie gminy Suchożęby w rejonie Kolonii Kownasiska. Od strony wschodniej i zachodniej dopływają do Starej Rzeki niewielkie bezimienne ciekły płynące wąskimi dolinkami.

charakteryzowane pod względem czystości wód oraz pod względem hydrologicznym. Są to rzeki Pozostałe rzeki przepływające przez gminę Suchobzbr (Stara Rzeka i Sosenka) nie są

takie wskaźniki jak: Miano Coli, fosfor ogólny, azot azotynowy. pozaklasowe, podobnie jak według klasyfikacji ogólnej. O dyskwalifikacji wód decydowały pozaklasowe. Pod względem bakteriologicznym na całym odcinku wody Liwca były chemicznych na odcinku 36,2 km wody Liwca były w III klasie czystości, a na odcinku 90 km obejmujące odcinek długości 126,2 km wykazały, że pod względem zanieczyszczeń fizyko- Wody Liwca są silnie zanieczyszczone. Badania prowadzone w roku 1998 w 7 ppk.

przepływ średni 0,75 m³/s, przepływ średni z minimalnych 0,07 m³/s, średnie z dwudziestolecia 1951-1970) wynoszą: przepływ średni z maksymalnych 8,55 m³/s, powierzchnia zlewni 2779 km². Charakterystyczne przepływy Liwca (wodowskaz Krześlina, znacznymi wahaniami stanów wód. Całkowita długość Liwca wynosi 136,3 km, natomiast gminy. Na tym odcinku rzeka nieregulowana, posiadająca wiele zakoli i charakteryzująca się Liwiec płynie wzdłuż południowej granicy gminy i odwadnia bezpośrednio południową część Liwiec - lewobrzeżny dopływ Bugu - Starą Rzekę i Sosenkę oraz ich bezimienne dopływy. Gmina Suchobzbr położona jest w dorzeczu Bugu. Teren gminy odwadniany jest przez

4.1. Wody powierzchniowe

4. WODY

występują gleby murszowo-mineralne oraz torfowe i murszowo-torfowe. gliniastych i gliniastych lekkich. W dolinie Sosny oraz w dolinach i obniżeniach terenu pozostałym obszarze dominują gleby pseudobielicowe i brunatne wytworzone z piasków słabo Podnieśno, występują gleby pseudobielicowe wytworzone z piasków gliniastych mocnych. Na Krześlina, Krześlina, Brzozów, Krynica, Stany Duże, Sosna-Korabie, Sosna-Kozuiki, oraz brunatne wytworzone z piasków gliniastych. W centralnej części gminy oraz we wsiach gleby gminy są mało zróżnicowane. Wśród gruntów ornich przeważają gleby pseudobielicowe (głównie piaszki) oraz utwory współczesne (mady, torfy i mursze). Pod względem typologicznym Skłą macierzystą gleb gminy Suchobzbr są utwory lodowcowe i wodnolodowcowe

3. GLEBY

Sosenka płynie także w kierunku południowym w zachodniej części gminy i wpływa do Liwca na południe od Kopci. Płynie – podobnie jak Stara Rzeka – niezbyt szeroką doliną z wyraźnym rozszerzeniem między Wołą Suchobzbrską a Borkami Siedleckimi.

niewielkie, niosące małe ilości wody, ale ważne z punktu widzenia gospodarki wodnej na terenie gminy i funkcjonowania systemu przyrodniczego tego obszaru

Na terenie gminy nie ma większych naturalnych zbiorników wód stojących. Występują jedynie oczka śródbagienne o zmiennym poziomie lustra wody uzależnionym od pory roku i ilości opadów atmosferycznych oraz wypełnione wodą dna zagłębień bezodpływowych będące pozostałościami po istniejących niegdyś jeziorach polodowcowych.

Zbiornikami antropogenicznymi (sztucznymi) są torfianki w dolinach rzecznych, zbiorniki powstałe w wyrobiskach surowców naturalnych oraz zbiorniki przeciwpowodziowe. Są to zbiorniki niewielkich rozmiarów, zazwyczaj o powierzchni kilku-kilkunastu arów.

4.2. Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym gmina Suchożebry leży w obrębie Niecki Mazowieckiej zbudowanej z utworów kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu. Główny poziom wodonośny tej jednostki związany jest z piętrem trzeciorzędowym. Utwory trzeciorzędowe zalegają na dużych głębokościach, a wody warstwy trzeciorzędowej charakteryzują się zwiększoną zawartością związków żelaza i manganu, w związku z czym dla celów pitnych wymagają uzdatnień. Na terenie gminy brak jest studni ujmujących wody z poziomu trzeciorzędowego. Ludność gminy zaopatruje się w wodę głównie z pierwszego poziomu wodonośnego pochodzącego z piaszczystych utworów czwartorzędowych. Głębokość zalegania pierwszego poziomu wodonośnego uzależniona jest od budowy geologicznej, przepuszczalności gruntów i rzeźby terenu. Na obszarach wysoczyznowych poziom ten występuje głębiej niż 3 m ppt. Głębokość ta maleje w sąsiedztwie dolin i obniżen terenu. Najpłycej (0-1,0 ppt) poziom ten występuje w dolinach i obniżeniach terenu. Charakteryzuje się on zwierciadłem swobodnym, powiązanym z poziomem lustra wody w rzekach. Wahania zwierciadła tej warstwy wodonośnej uzależnione są od wahań wody w rzekach oraz intensywności zasilania wodami opadowymi i roztopowymi.

Pierwszy poziom wodonośny zasilany jest przez wody opadowe, z wyjątkiem tych miejsc, gdzie na powierzchni znajdują się utwory nieprzepuszczalne. Na przeważającej części obszaru gminy poziom ten jest dobrze izolowany. Jedynie na terenach położonych na południowy wschód od Woli Suchożebrowskiej, pierwszy poziom wodonośny jest słabo izolowany. W obrębie doliny Liwca, doliny Sosny i obniżen terenu, poziom ten nie jest izolowany.

Według regionalizacji klimatycznej Polski E. Romera, gmina Suchobzbrzy leży w strefie klimatu Wielkich Dolin, w dzielnicy klimatycznej Chelmsko-Podlaskiej. Dla potrzeb rolnictwa wykonana została przez R. Gumieńskiego regionalizacja klimatyczna Polski. Zgodnie z tym podziałem teren ten należy do Dzielnicy Podlaskiej, natomiast zgodnie z najnowszą regionalizacją klimatyczną Polski W. Okołowicza obszar gminy Suchobzbrzy znajduje się w granicach Mazowiecko-Podlaskiego regionu klimatycznego.

5.1. Promieniowanie całkowite i usłonecznienie

W ciągu roku gmina Suchobzbrzy otrzymuje około 250 cal/cm²/dzien promieniowania całkowitego. Najmniejsze promieniowanie całkowite jest zimą, największe latem. Minimum roczne występuje w grudniu i wynosi 40 cal/cm²/dzien, maksimum w czerwcu - 500 cal/cm²/dzien. Wynika to z wpływu szerokości geograficznej związanego z nią położenia słońca nad horyzontem.

Gmina Suchobzbrzy otrzymuje średnio w roku 4,4 godzinny usłonecznienia dziennie. Usłonecznienie rzeczywiście jest parametrem bardzo zmiennym w czasie. Podobnie jak cała Polska, gmina jest najlepiej usłoneczniona w lecie, najmniej w zimie. W grudniu wartość usłonecznienia wynosi średnio 0,8 godz., natomiast w czerwcu 8,1 godz.

5.2. Temperatura powietrza, wilgotność względna i zachmurzenie

Średnia roczna temperatura powietrza na terenie gminy Suchobzbrzy wynosi około 7,4°C. Średnio w roku jest 130 dni przymrozkowych (o temperaturze minimalnej poniżej 0°C i temperaturze maksymalnej powyżej 0°C), 54 dni mroźnych (o temperaturze maksymalnej niższej od 0°C), 30 dni bardzo mroźnych (o temperaturze minimalnej niższej niż -10°C) oraz 35 dni gorących (o temperaturze maksymalnej powyżej 25°C). Okres bezprzymrozkowy (liczba dni pomiędzy datami zniknięcia i pojawienia się przymrozków) trwa 150 dni, a okres wegetacyjny (liczba dni o średniej dobowej temperaturze nie niższej niż 5°C) - 210 dni.

Na obszarze gminy Suchobzbrzy średnia roczna wilgotność względna powietrza wynosi 81%. W przebiegu rocznym wartość wilgotności względnej powietrza jest najniższa w maju i wynosi średnio 72%. Roczne maksimum występuje w grudniu (88%). Zmienny jest przebieg przestrzenny wilgotności względnej. Największą wilgotnością charakteryzują się tereny doliny

Liwa i innych rzek oraz lokalnych zagłębiach. Związane jest to głównie z płytkim zaleganiem zwierciadła wód gruntowych.

Średnie roczne zachmurzenie na terenie gminy Suchobzry kształtuje się na poziomie 6,5 stopnia pokrycia nieba. Maksimum roczne zachmurzenia występuje w listopadzie (8,3). Od listopada następuje spadek wielkości zachmurzenia do wystąpienia minimum rocznego we wrześniu (5,5). Przeciwnie w roku jest około 40 dni pogodnych i około 150 dni pochmurnych. Rozkład przestrzenny zachmurzenia na terenie gminy nie wykazuje zróżnicowania.

5.3. Opady atmosferyczne i wiatr

Średnie roczne sumy opadu na terenie gminy Suchobzry wynoszą około 550 mm. Największe miesięczne sumy opadu występują latem - z maksimum w lipcu (80 mm). Najniższym opadem charakteryzują się miesiące od stycznia do kwietnia (średnio miesięcznie 30 mm). Opady letnie charakteryzują się dużym natężeniem. Szczególnie w czasie przejścia frontu chłodnego, osiągają bardzo duże sumy dobowe - często równe lub nawet większe od miesięcznej sumy opadu zimowego. Opady zimowe są krótkotrwałe i charakteryzują się niewielkim natężeniem.

Na terenie gminy Suchobzry okres zalegania pokrywy śnieżnej (liczba dni pomiędzy datami pojawienia się i zaniku pokrywy) wynosi średnio 120 dni. Nie jest to pokrywa ciągła, co związane jest z ocieplaniami, w czasie których ulega często zanikowi. Średnio w roku jest 80 dni z pokrywą śnieżną.

Na obszarze gminy przeważają wiatry zachodnie. Często też występują wiatry północno-zachodnie i południowo-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3 m/s, co świadczy o tym, że teren gminy jest dobrze przewietrzany. Wiatry silne i bardzo silne występują bardzo rzadko. Średnio w roku jest 20 dni z wiatrem silnym (o prędkości ponad 10 m/s).

155

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUCHOŻĘBRY

Uproszczona mapa fizyograficzna

Skala 1:100.000

